

Een exodus

Generositeit overheerste, toen door Belgische militairen die in Nederland geïnterneerd waren, tijdens de Eerste Wereldoorlog het markante Belgenmonument werd gebouwd. Toch kennen slechts weinig keientrekkers dit gedenkteken met de reliëfs, plaquettes en allegorische tableaux.

Allang wilde een rooms-katholieke Vlaamse architect, die zich bezighield met religieuze bouwwerken in de stijl van de vrije gotiek, samen met een goedgeïnformeerde stedenbouwkundige geen ideeëloos monument bouwen. Gezamenlijk ambieerden zij functionele structuren.

Stupéfait was men, want binnen een halfjaar construeerden consciëntieuze soldaten een symmetrisch hoofdgebouw met een belvédère op buxushagen met eromheen grindpaden. Stucwerkers creëerden een met druiventrossen behangen aartsengel Gabriël die *pico bello* het vredesideaal verbeeldt.

Toch duurde het nog twintig jaar, na gekrakeel over declaraties en indexering, met vilein gedelibereer over de Schelde en met hink-stap-sprongclaims op Zeeuws-Vlaanderen, voordat koning Leopold koningin Wilhelmina officieel bedankte voor de compassie, sympathieën, et cetera.

Vlaams- en Franstalige zuiderburen vluchtten in 1914 met paard-en-wagen vol karchiezen naar Nederland en twintigduizend vluchtelingen werden in Amersfoort door burgercomités respectvol opgevangen. Wel van lotje getikt, die madammekes. Ze dronken te veel koffie en aten Bossche bollen zomaar uit de hand.

Regelmatig ontstonden er gênante scènes, maar de meeste vluchtelingen verrichtten goeiig corvee in de barakken van het Elisabethdorp, verschenen loyaal op het appel en verkochten zelfvoorzienend zelf vervaardigde sieraden van paardenhaar als souvenir.

Ijzersterk is ons geheugen. We waren niet grenzeloos gastvrij en het verstrekken van voedselpakketten aan vluchtelingen wekte jaloezie. Ten slotte onze hoogmoed: het bekende verhaal over een hinnikende pallieter die een tilbury'tje met twee volgevreten ordonnansen trekt, is uiteraard een Belgenmop.